

2. Статистичний щорічник Тернопільської області за 2012 рік. Головне управління статистики у Тернопільській області. – Тернопіль, 2013. – 439с.

3. Топчієв О.Г. Основи суспільної географії: навчальний посібник/О.Г. Топчієв. – Одеса: Астропринт, 2001. – 560 с.

УДК 336.76

Романчук А.Л.,

к.е.н., доцент кафедри обліку у виробничій сфері
Тернопільський національний економічний університет

ФУНДАМЕНТАЛЬНИЙ ТА ТЕХНІЧНИЙ АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ: ПЕРЕВАГИ ТА ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ

Фінансові інвестиції на сьогоднішній день, без сумніву, відіграють важливу роль у розвитку і ефективному використанні соціально-економічного потенціалу підприємства. На сьогоднішній день в процесі здійснення фінансового інвестування у вітчизняних підприємств постійно виникає низка проблем, таких, як пошук ресурсів для реалізації інвестиційної діяльності, обрання об'єкту, в який найдоцільніше буде вкласти кошти, вірогідність своєчасного повернення інвестованого капіталу. Велику роль у вирішенні цих питань відіграє економічний аналіз.

Сьогодні відсутня чіткість та єдність в методиці аналізу фінансових вкладень. На практиці виділяють два аналітичних напрямки – фундаментальний та технічний. Проте, який обрати з них для отримання необхідного інформаційного обґрунтування інвестиційних рішень є спірним та дискусійним питанням. Співставлення переваг та недоліків фундаментального і технічного аналізу дозволить обґрунтувати вибір одного з них (табл.1).

Фундаментальний аналіз – оцінка інвестиційних характеристик цінних паперів, що відображають фінансово-економічний стан емітенту чи галузі, до якої він належить. Технічний аналіз передбачає оцінку фінансових інструментів з точки зору їхньої ринкової кон'юнктури, досліджуючи динаміку курсів і об'ємів продажів.

Існує думка, що обидва напрямки аналізу вирішують одне й те саме завдання, але підходять до нього з різних сторін. Фундаменталісти вивчають причини, що призводять до змін на ринку, а технічні аналітики – результат. Фундаменталіст завжди задає питання: «Чому?».

Технічний аналітик, в свою чергу, вважає, що причина не важлива, оскільки ціна цінного паперу враховує все. Саме розуміння причин, хоч і з запізненням, є психологічною перевагою фундаментального аналізу.

Л. Л. Ігоніна в своїй праці зазначає, що послідовники фундаментального аналізу досліджують закономірності, які будуть діяти в майбутньому, технічного – аналізують динаміку цін в минулому.

Переваги та недоліки фундаментального і технічного аналізу

Вид аналізу	Характерна риса	Зміст
Фундаментальний аналіз	Переваги	Науково обґрунтований, раціональний
		Більший практичний досвід використання, наявність спеціальних шкіл підготовки аналітиків-фундаменталістів
	Недоліки	Потребує поглиблених знань стосовно макроекономіки, міжнародних фінансів, політичних і соціальних процесів – значні зусилля для оволодіння даного напрямку аналізу
		Складність об'єктивно оцінити вплив певного фактору або події на тенденції фондового ринку
		Більшість Форекс-трейдерів нездатні правильно інтерпретувати всіх фундаментальних факторів, що впливають на ринок, проте саме фундаментальний аналіз широко розповсюджений серед індивідуальних трейдерів та інвесторів
		Витрачається багато часу для виявлення і дослідження попередніх коливань фондового ринку, що найчастіше є невиправданим у зв'язку із мінливістю ринку
Технічний аналіз	Переваги	Простота використання (відносно фундаментального аналізу)
		Не потребує глибоких знань щодо міжнародної економіки, політичних, соціальних процесів та значної теоретичної підготовки
	Недоліки	Невизначеність, яка дозволяє інтерпретувати майже кожен конкретну ринкову ситуацію декількома способами
		Складності виникають при застосування технічного аналізу в щоденному короткостроковому періоді на незначних ринкових коливаннях
		Недостатня кількість трейдерів, які в необхідній мірі володіють та застосовують на практиці навички технічного аналізу

Таке твердження вона обґрунтовує: 1) фундаменталісти вважають, що будь-який цінний папір має свою внутрішню притаманну йому цінність, яка може бути кількісно виміряна як дисконтована вартість майбутніх надходжень, генерованих цим папером; 2) технічні аналітики стверджують, що для визначення внутрішньої вартості цінного паперу, достатньо знати динаміку його цін в минулому, на підставі чого будуються коротко-, середньо- та довгострокові тренди, за якими визначають, чи відповідає ринкова ціна активу його внутрішній вартості [3, с.204].

Зі слів Н. В. Кисельової, технічний аналіз має певні переваги порівняно із фундаментальним аналізом: технічна легкість, швидкість, відносна дешевизна. Досліджуючи кон'юнктуру ринку, технічний аналіз дозволяє достатньо точно здійснити короткостроковий прогноз цін фінансового ринку, а також визначити

можливі розміри покупок, продаж та їх строки. Прогнозуючи ціну на основі цього методу, можна розрахувати інвестиційний дохід [4, с.302]. А. В. Федоров зауважує, що особливістю фундаментального аналізу є те, що його дуже складно формалізувати. Безумовно, прийоми та методи цього аналізу є досить об'єктивними, проте об'єм інформації і різна інтерпретація цієї інформації учасниками ринку переводять фундаментальний аналіз в розряд мистецтва [6, с.160-163].

На противагу Л. Долінський зазначає, що технічний аналіз цінних паперів має ряд недоліків, найбільш суттєвим з яких є наявність декількох індикаторів, що мають лише певну ймовірність щодо достовірності сигналів купівлі-продажу цінних паперів, а також індикаторів, ефективність яких логічно пояснити неможливо (наприклад, на фондовому ринку США аналітики використовують так званий «січневий барометр», який підтверджує кореляцію між тим, що відбувається на ринку в перших п'ять днів січня і протягом усього року. З 1950 р. до 1985 р. барометр правильно передбачив напрям руху ринку 31 раз (86 % точності) [2, с.256]. Аналогічної думки І. С. Кравчук та В. Д. Юхимчик, які зазначають, що для здійснення інвестицій на більш тривалому часовому горизонті доцільно застосовувати фундаментальний аналіз цінних паперів [5]. І. М. Боярко стверджує, що в системі методів дослідження кон'юнктури інвестиційного ринку найбільш надійним є фундаментальний аналіз [1, с.248].

Взаємодія між фундаментальним та технічним напрямками аналізу на практиці набуває двох форм. Перший варіант передбачає, що учасники ринку приймають рішення про направлення діяльності, ґрунтуючись на фундаментальному аналізі, а потім звертаються до технічного аналізу для вибору інвестиційних рішень. У другому варіанті, навпаки, технічний аналіз допомагає визначити нові можливості ринку, після чого звертаються до технічного. Не можна однозначно розділити фундаментальний та технічний аналізи, вони завжди мають оцінюватися в межах конкретного ринку на конкретному етапі. Також не можна завжди віддавати перевагу одному типу аналізу. Інвестори мають брати до уваги необхідність кожного елемента аналізу, оцінювати будь-яку ідею з точки зору кожного напрямку аналізу.

Література:

1. Боярко І.М. Інвестиційний аналіз : навч.посібник. / І.М. Боярко, Л.Л. Грищенко. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 400с.
2. Долінський Л. Теоретичне підґрунтя інвестиційної оцінки цінних паперів в Україні / Л. Долінський // Фінанси України. – 2008.- № 5. – С. 87 – 95
3. Игонина Л.Л. Инвестирование : учеб.пособие. / Л.Л. Игонина. – М. : Экономистъ, 2005. – 475 с.
4. Инвестиционная деятельность : учеб.пособие / Н.В. Киселёва, Т.В. Боровикова. – М. : КНОРУС, 2006. - 432 с.
5. Кравчук І.С. Макроекономічні аспекти фундаментального аналізу ринку цінних паперів/ І. С. Кравчук, В. Д. Юхимчук - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/2011_1/1_2011_9.pdf

6. Федоров А.В. Основы финансовых инвестиций / А.В. Федоров. – Санкт-Петербург: Международная Академия Биржевой Торговли «Форекс Клуб», 2005. – 301с.

УДК 631.115.

Сагайдак Р.А.,

к.е.н., доцент

Чортківський навчально-науковий
інститут підприємництва і бізнесу, ТНЕУ

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ В УМОВАХ РИНКУ

Внутрішній контроль, як функція управління, є засобом зворотного зв'язку між об'єктом управління й органом управління, інформуючи керівництво, власника, менеджмент про дійсний стан об'єкта і фактичне виконання управлінських рішень. Він являє собою процес, який забезпечує відповідність функціонування конкретного об'єкта прийнятим управлінським рішенням і спрямований на успішне досягнення поставленої мети. Основною його метою є об'єктивне вивчення фактичного стану справ у суб'єкта господарювання, виявлення та попередження тих факторів і умов, які негативно впливають на виконання прийнятих рішень і досягнення поставленої мети, та доведення цієї інформації до органу управління.

Питання методології та організації внутрішньогосподарського контролю діяльності суб'єктів господарювання досліджують вітчизняні вчені-економісти М.Д. Корінько, Л.В. Нападовська, В.П. Пантелеєв, В.С. Рудницький, О.А. Чабанюк та інші.

Л.В. Нападовська вважає, що внутрішньогосподарський контроль є складовою управлінського процесу, і його суб'єктами вище керівництво підприємства, керівників середнього рівня, керівників центрів відповідальності, окремих працівників [3].

О.А. Чабанюк виокремлює внутрішньогосподарський контроль як самостійну функцію управління всередині підприємства, і він характеризується глибиною та точністю його здійснення, оскільки проводиться там, де знаходиться центр уваги управління [4].

Проаналізувавши позиції економістів, вважаємо за потрібне внести визначеність у поняття суб'єктів внутрішньогосподарського контролю. Під суб'єктом внутрішньогосподарського контролю підприємства слід вважати працівника підприємства, до функціональних обов'язків якого входить здійснення контрольної діяльності, а саме контроль за раціональним використанням ресурсів, за виробничим процесом і формуванням його результату, або здійснення контрольних дій лише на основі відповідних прав (ревізійна комісія, внутрішній аудит тощо).

Основними особливостями внутрішньогосподарського контролю є: